

Oponentský posudek na magisterskou práci Emy Katrovasové

Absolventka Ema Katrovasová ve své práci zpracovala téma „**Americká operní a písňová tvorba od počátku 20. století**“. V anotaci uvádí, že „tato práce má být přehledem americké písňové a operní tvorby od raného 20. století po současnost“ a že je koncipována „jako prvotní vhled do tohoto, v Čechách neznámého, repertoáru“, přičemž je především určena „zpěvákům, kteří by chtěli díla těchto autorů do svého repertoáru zařadit“.

Vlastní práce je rozdělena do pěti oddílů (Úvod, „**Co je to americká hudba?**“ aneb **Úvaha o národním charakteru americké vážné hudby, Art song a opera v Americe, Výběr amerických skladatelů od 20. století, Závěr**), z nichž každý má ještě několik podtémat, zabývající se konkrétní tematikou.

Ihned v **Úvodu** Ema Katrovasová konstatuje, že se rozhodla zpracovat téma, které je v české odborné literatuře nedostupné. Právě ve zprostředkování informací čerpaných z cizojazyčné literatury lze vidět značný pozitivní přínos pro praktické využití ve vokální praxi pro ty, kteří anglický jazyk neovládají na dostatečné úrovni. Škoda, že diplomantka nezmiňuje pro ony účely překlad zásadní publikace Alexe Rosse „Zbývá jen hluk – Naslouchání dvacátému století“, která vyšla v nakladatelství Argo v roce 2011, i když s touto publikací v anglické verzi v diplomové práci, podle uvedení v poznámkovém aparátu, pracuje.

V oddílu nazvaném „**Co je to americká hudba?**“ aneb **Úvaha o národním charakteru americké vážné hudby** Ema Katrovasová upozorňuje na kontroverznost a nejednoznačnost pojmu „americká vážná hudba“ s tím, že záleží vždy na úhlu pohledu, co je pro takovou charakteristiku určující: námět, jazyk, původ skladatele (národnostní nebo dokonce rasový) nebo místo vzniku díla. Uvádí nepřehledné množství vlivů: indiánské, afroamerické, evropské...Upozorňuje i na to, že důležitou roli v hledání americké hudební identity sehrál i Antonín Dvořák svým pobízením k inspiraci afroamerickými písněmi.

V oddílu **Art song a opera v Americe** Ema Katrovasová nastiňuje další rozvrstvení své práce a odůvodňuje ho praktičností pro využití ve vokální praxi. Pododdíl „**americká opera**“ je koncipován chronologicky, kdežto „**americká píseň**“ podle písňového stylu.

Za důležité pokládám, že v pododdílu, který pojednává o vývoji americké opery, diplomantka upozorňuje na nutnost toho, aby si interpret uvědomil při výběru díla „americké vážné hudby“ společenské a historické souvislosti, které jsou pro kulturní vývoj na území USA specifické. Jako typický příklad uvádí Gershwinovu operu *Porgy a Bess* se specifickými nároky na pochopení historicko-spoločenského kontextu. Dalším příkladem je tematická specifika oper.

Přínosné je i upozornění na propojení americké opery a muzikálů (zejména muzikálů tzv. Zlatého věku) buď v osobě autora (např. Bernstein – autor opery *Candide* i muzikálu *West Side Story*) či místem prvního uvedení (často nikoliv klasické operní domy, ale Broadway) s různými nároky pro použití techniky hlasu, včetně zdůraznění významu hereckého projevu apod.

Dále Ema Katrovasová uvádí, že ačkoliv bývá americké publikum považováno za spíše konzervativní se zálibou v romantických tématech, nebojí se divadla uvádět ani zcela nová díla na aktuální témata a za nejslavnější příklady uvádí opery Johna Adamse *Nixon in China* nebo *Dr. Atomic*. Za přínosné pokládám i zmínku o tom, že dalšímu vývoji opery i v 21. století napomáhají divadla speciálními tvůrčími laboratořemi a workshopy.

V pododílu „Píseň“ se diplomantka nejprve zabývá definicí pojmu písně, která je napsaná americkými skladateli vážné hudby, tzv. art song“ a celkovým přehledem jednotlivých písňových stylů. Hlavním pozitivním přínosem této části je mj. i časté upozornění pro eventuálního interpreta, pro jaký typ hlasu se daná píseň či písňový cyklus hodí s uvedením příkladu prvních interpretů apod.

Škoda, že se Ema Katrovasová více nezabývá i tzv. afroamerickými spirituály, které bývají velice oblíbenou součástí dramaturgie vokálních koncertů.

Oddíl **Výběr amerických skladatelů od 20. století** je koncipován jako chronologický přehled jednadvaceti skladatelů amerického písňového a operního repertoáru, přičemž sama diplomantka přiznává, že je těžké udělat výběr autorů, který by byl opravdu reprezentativní – a tudíž je velmi relativní a subjektivní se všemi klady i zápory. Svůj výběr odůvodnila zejména předpokladem užitečnosti pro interpreta, který chce americkou hudbu zařadit do svého repertoáru koncertů či soutěží. Struktura jednotlivých medailonků je přehledně rozdělena na shrnutí stylu a významu v kontextu americké vokální tvorby a na stručný životopis. Pokud bychom některého autora přece jen postrádali, diplomantka odkazuje na odbornou literaturu v anglickém jazyce.

Závěrem Ema Katrovasová opět podtrhuje, že je pro českého interpreta důležité uvědomovat si kontext americké vážné hudby a doporučuje využít nepřeborný vokální operní i písňový repertoár, který je stále ve vývoji a umožňuje i nerigidní interpretační možnosti.

Diplomová práce svědčí o tom, že se Ema Katrovasová seznámila podrobně s širokou problematikou tématu. Pozitivně hodnotím aktuálnost a inspirativní přínos práce, využití cizojazyčné odborné literatury a zejména zpracování písňové tvorby jako užitečné pro praktické využití.

Navrhuji hodnocení „A“.

MgA. Martin Bárta

V Praze, dne 24.5.2017